

جغرافیای تاریخی گرمسار

شهرستان گرمسار در گذشته نه چندان دور به خوار معروف بوده و در کتب مختلف از این شهر به نام خوار یاد شده است خوار نامی است قدیمی و . مربوط دوره قبل از اسلام و ایران باستان , در کتب قدیمی و تاریخی این نام با جزئی اختلاف با همین هیئت ذکر شده است

در اوستا از خوار و صفحات البرز بنام ورن یاد شده در کتیبه های آشوری این ناحیه را خواراو در جای دیگر آری خوانده اند در زمان اشکانیان گرمسار یکی از ایلات تابع آنها و خوارن نام داشت و امروزه سمنانیها هنوز هم آنها را خواره می گویند . سلوکیها در این ناحیه شهری به اسم خاراکس بنا نهادند و از این . منطقه بنام خاربیس یاد کرده اند

اما اغلب فرهنگ لغات در ذکر معنی کلمه خوار نام خوارزمی نیز یادآوری شده چنانچه نویسنده فرهنگ آنند راج می نویسد : ((در فرهنگ لغات در ذکر . معنی قصبه ای از ری خار با الف آورده شده و چنانچه سامانی و غیره و تصریح نموده اند خوار بو او است و صاحب جهانگیری خطا کرده است

در کتب جغرافیایی بعد از اسلام وقتی از دهات ری که پیش از پیدایش نام قریه تهران در حدود ۲۶۱ هجری برپا و آبادان بوده اند اسم می برند از گرمسار بنام خوار ری چنین یاد شده ((قریه خوار معروف که امروز نیز از قراء نامدار تهران بشمار می رود و از منسوبین به این قریه در آن تاریخ ابوالحسن احمد ((خواری است متوفی سال ۲۳۰ است

در معجم البلدان نوشته شده : خوار شهری است تاریخی و بزرگ از نواحی ری که گروهی از علماء به آن منسوب شده اند . میان آن سمنان از راه . خراسان در حدود ۲۰ فرسنگ است

بطوریکه از مطالب استنباط می شود گرمسار (خوار) از نواحی آباد ایران در گذشته بوده و حتی در معجم البلدان بنام شهر بزرگ نامیده شده ولی علل مختلف از قبیل حمله اقوام مهاجم چون حمله مغول و بعدها تاخت و تاز و حمله و غارت یاغیان عرب و همین طور نامساعد بودن آب و هوا و فقر . اقتصادی سبب خرابی آن گردیده است

شهر گرمسار تا چندی پیش قشلاق نامیده می شد و هنوز هم افراد مسن و پیران آنها قشلاق تلفظ می کنند در گذشته خوار شامل ۴ بلوک بوده که : عبارتند از

بلوک قشلاق بلوک ریکان بلوک یاتری بلوک آرادان

همچنین گرمسار تا مدتی بعلت بدی آب و هوا بصورت تبعیدگاه درآمد و بمرور گروهی از ساکنین نقاط مختلف ایران و ایلاتی که دست به چپاول و غارت زده و به مردم ظلم و تعدی می نمودند و یاغیانی که از اوامر دولت وقت سرپیچی می کردند به این ناحیه بد آب و هوا تبعید نمودند . بعدها این طوایف به . زراعت و دامداری پرداخته و ساکن این منطقه شده اند

در سال ۱۳۱۹ شسی نام گرمسار برای خوار انتخاب شد و به موجب قانون تقسیمات کشوری جدید مصوب آبان ماه ۱۳۱۶ شمسی گرمسار بخشی از شهرستان سمنان قرار داشت که مشتمل بر چهار بلوک بود . تا اینکه به موجب تصویب نامه مهر ماه ۱۳۲۵ بخش گرمسار از سمنان جدا گردید و بخشی از حومه تهران گردید و در آبان ماه ۱۳۲۵ بخش گرمسار تابع شهرستان دماوند شد . و طبق مصوبه مورخ ۱۳۳۷/۱۱/۱ شمسی هیئت وزیران در این سال به شهرستان تبدیل گردید , که بخش ایوانکی با دهستانهای مربوط فعلی از شهرستان تهران مجزا یکی از بخشهای تابع شهرستان جدید .التاسیس گرمسار گردید

شهرستان گرمسار در نیمه دوم سال ۱۳۵۵ از استان تهران منتزع و جزء استان سمنان گردید و در سال ۱۳۷۴ شمسی بخش شمسی آرادان با مراکز جمعیتی دهستان آرادان و یاتری تاسیس شد و در حال حاضر گرمسار دارای ۳ بخش : مرکزی , ایوانکی و آرادان و یکی از چهار شهرستان تابعه استان . سمنان می باشد